

POSTANOWIENIE

Dnia 16 marca 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Beata Gudowska

w sprawie z wniosku Z. J.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w W.
o emeryturę,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 16 marca 2017 r.,
skargi kasacyjnej wnioskodawcy od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 30 grudnia 2015 r., sygn. akt III AUa (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 30 grudnia 2015 r. Sąd Apelacyjny w (...) III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych oddalił apelację Z. J. od wyroku Sądu Okręgowego w W. z dnia 20 stycznia 2015 r., oddalającego jego odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, I Oddział w W. z dnia 29 stycznia 2013 r. w przedmiocie odmowy ustalenia prawa do emerytury przysługującej na podstawie art. 184 w związku z art. 32 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2016 r., poz. 887). Ustalił, że ubezpieczony nie wykazał co najmniej 15-letniego zatrudnienia w warunkach szczególnych, gdyż prace montera instalacji gazu ziemnego nie zostały wymienione w wykazie A, dziale IV (chemia) pod poz. 30 załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w

szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 4, poz. 43 ze zm.), dotyczącą wytwarzania i oczyszczania gazu syntezowanego oraz produkcji amoniaku i mentolu, do których została zaliczona w zaświadczeniu wydanym przez pracodawcę. W załączniku do zarządzenia Ministra Przemysłu Chemicznego i Lekkiego z dnia 7 lipca 1987 r. wymieniono jako odpowiadające tym pracom stanowiska aparaturowy, piecowy w przemyśle chemicznym, operator pomp i sprężarek, operator urządzeń chłodniczych, operator urządzeń odpylających, operator urządzeń dozujących, formujących i pakujących, maszynista kotła, maszynista stacji pomp i filtrów, stokażowy, robotnik transportowy. Ubezpieczony w okresie od dnia 15 lutego 1977 r. do dnia 1 stycznia 1999 r. pracował na stanowisku monter - kierowcy i wykonywał czynności, takie jak wymiana gazomierzów, reduktorów, uszczelnianie instalacji gazowych na zewnątrz i wewnątrz budynku. W ocenie Sądu Apelacyjnego, ustalenia faktyczne Sądu Okręgowego mają oparcie nie tylko w opiniach biegłych sądowych z zakresu bhp, ale także w zeznaniach świadków i odwołującego się. Przeciwno zaliczeniu pracy ubezpieczonego w M. przemawiała również przynależność tego przedsiębiorstwa do branży „górnictwo”, w której resztą prace wykonywane przez ubezpieczonego nie zostały uznane za wykonywane w warunkach szczególnych.

Skarga kasacyjna ubezpieczonego została oparta na podstawie naruszenia przepisów postępowania - art. 229 w związku z art. 391 § 1 k.p.c. przez uznanie, że w postępowaniu odrębnym z zakresu ubezpieczeń społecznych nie stosuje tego przepisu ze względu na charakter tego postępowania, choć żaden z przepisów dotyczących postępowania w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych (art. 477⁸ - 477¹⁶ k.p.c.) nie wyklucza stosowania art. 229 k.p.c., oraz przez uznanie, że przyznanie przez organ rentowy w toku postępowania, iż okres pracy ubezpieczonego od dnia 1 września 1989 r. do dnia 31 grudnia 1998 r. spełnia warunki do zaliczenia tego okresu jako okresu pracy w szczególnych warunkach, nie może być zaakceptowane przez Sąd Apelacyjny z uwagi na konieczność samodzielnego ustalenia przez Sąd okresów pracy w szczególnych warunkach. Zarzucił również naruszenie art. 278 § 1 w związku z art. 391 § 1 k.p.c. przez jego zastosowanie w niniejszej sprawie i oparcie rozstrzygnięcia także o opinie biegłych choć z utrwalonego orzecznictwa wynika, że wykonywanie pracy w szczególnych

warunkach lub w szczególnym charakterze, stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy, nie wymaga wiadomości specjalnych uzasadniających prowadzenie dowodu z takiej opinii.

Skarżący wskazał jako podstawę skargi kasacyjnej także naruszenie prawa materialnego przez błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie - art. 184 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach w związku z § 2 ust. 1, § 4 ust. 1 pkt 3 i § 19 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r. polegające na nieprawidłowym przyjęciu, że prace wykonywane przez niego w od dnia 15 lutego 1977 r. do dnia 31 grudnia 1998 r. nie stanowiły zatrudnienia w szczególnych warunkach, a tym samym, że ubezpieczony nie nabył prawa do emerytury w obniżonym wieku; niezastosowanie załącznika nr 1 do zarządzenia nr 17 Ministra Górnictwa i Energetyki z dnia 12 sierpnia 1983 r. w sprawie określenia stanowisk pracy w resorcie górnictwa i energetyki, na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach (Dz. Urz. WUG z 1983 r. Nr 8, poz. 12, choć wykonywał pracę na stanowisku monter instalacji gazowej wymienioną we wskazanym załączniku; błędną wykładnię § 2 ust. 1 i § 4 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów wyrażającą się w uznaniu, iż prace określone w załączniku do tego rozporządzenia należy bezwzględnie kwalifikować do branży przemysłu, w której działał pracodawca ubezpieczonego, pomimo iż dopuszczalne są odstępstwa od tej zasady w przypadku, gdy praca ubezpieczonego jest tak samo uciążliwa dla zdrowia bez względu na branżę.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazał na występujące w sprawie istotne zagadnienie prawne wyrażające się w pytaniu, „czy w przypadku sprzeczności pomiędzy treścią Wykazu A stanowiącego załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów a treścią aktu resortowego wydanego na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia Rady Ministrów, należy bezwzględnie kierować się treścią rozporządzenia Rady Ministrów pomijając treść aktów resortowych, czy też mając na uwadze uciążliwy charakter pracy ubezpieczonego należy uznać za pracę w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze taką, która jest wymieniona w akcie resortowym a została pominięta w rozporządzeniu Rady Ministrów?”. Wskazał, że dotychczasowa odpowiedź na przedstawione zagadnienie nie uwzględnia wszystkich jego aspektów, nie można bowiem tracić z pola widzenia

sensu wprowadzenia przepisów uprawniających do skorzystania z prawa do emerytury w niższym niż zasadniczy wiek emerytalnym jako „wynagrodzenia” pracownikom, których warunki pracy oddziałują negatywnie na organizm ludzki, tego uszczerbku. Pomimo więc, że orzecznictwo nakazuje ściśle podchodzić do wykazów A i B, stanowiących załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów, to nie można traktować pracowników gorzej tylko dlatego, że ich praca nie była wymieniona w rozporządzeniu Rady Ministrów, jeśli była wymieniona w akcie resortowym. Przecież to akt resortowy był nierzadko podstawą wydania świadectwa wykonywania prac w szczególnych warunkach i oprócz odniesienia się do rozporządzenia Rady Ministrów, w świadectwach tych wskazywano również kwalifikację pracy wedle odpowiedniego aktu resortowego, na podstawie którego takie świadectwo wydano, a ściślej na podstawie wzoru świadectwa, który stanowił załącznik do aktu resortowego.

Z faktu, że właściwy minister, kierownik urzędu centralnego lub centralny związek spółdzielczy w porozumieniu z Ministrem Pracy, Płac i Spraw Socjalnych ustalił w podległych i nadzorowanych zakładach pracy, że dane stanowisko pracy jest stanowiskiem pracy w szczególnych warunkach, może płynąć domniemanie faktyczne, iż praca na tym stanowisku w istocie wykonywana była w takich warunkach i odwrotnie, brak konkretnego stanowiska pracy w takim wykazie może - w kontekście całokształtu ustaleń faktycznych - stanowić negatywną przesłankę dowodową.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, jeżeli istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, jeżeli zachodzi nieważność postępowania lub jeżeli skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Skarżący sformułował wniosek odpowiadający przyczynie kasacyjnej ujętej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., w związku z czym należy zwrócić uwagę, że zgodnie z utrwalonym stanowiskiem judykatury, istotność zagadnienia prawnego konkretyzuje

się w znaczeniu jego rozstrzygnięcia dla rozwoju prawa lub jako precedensu dla rozstrzygnięcia innych podobnych spraw.

Uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie spełnia wskazanych wymagań, gdyż przedstawione w nim zagadnienie nie istnieje jako zagadnienie prawne lub źródło rozbieżności w orzecznictwie. W orzecznictwie Sądu Najwyższego, które zostało przytoczone w uzasadnieniu Sądu Apelacyjnego, jednolicie ocenia się znaczenie prawne resortowych wykazów stanowisk pracy, na których wykonywane są prace w warunkach szczególnych jako przepisów kompetencyjnych zawierających normy o charakterze informacyjnym, techniczno-porządkującym, uściślającym, o znaczeniu tylko w sferze dowodowej jako podstawa domniemań faktycznych (por. uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 13 lutego 2002 r., III ZP 30/01, OSNAPiUS 2002 nr 10, poz. 243 i wyroki Sądu Najwyższego z dnia 27 stycznia 2012 r., II UK 103/11, niepubl., z dnia 24 kwietnia 2004 r., II UK 337/03, OSNP 2004 nr 22, poz. 392, z dnia 25 lutego 2010 r., II UK 218/09, niepubl.). Podkreślono, że przepisy te, niemające charakteru powszechnego, nie kształtują praw podmiotowych, dlatego wykonywanie pracy na stanowisku określonym w zarządzeniu resortowym, której nie wymieniono w wykazach A i B, stanowiących załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. nie uprawnia do uzyskania emerytury na podstawie art. 32 ust. 1 w związku z art. 32 ust. 2 ustawy o emeryturach i rentach (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 20 października 2005 r., I UK 41/05, OSNP 2006 nr 19-20, poz. 306; z dnia 9 maja 2006 r., II UK 183/05, niepubl., uchwałę składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 13 lutego 2002 r. III ZP 30/11, OSNAPiUS 2002 nr 10, poz. 243).

W związku z tym przedstawione w skardze zagadnienie nie wymaga rozstrzygnięcia przy rozpoznaniu niniejszej skargi kasacyjnej.

Z tych względów Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).